

Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства

гр. София 1797, бул. „Г.М. Димитров“ 52А, ет.1, <http://coiduem.mon.bg>, e-mail: coiduem@mon.bg

“Участието на родителите в процеса на образователна интеграция на децата от ромски произход”

*Проект на Регионален инспекторат по образованието гр. Враца (РИО - Враца)
Подкрепен от Център за образователна интеграция на децата и учениците от
етническите малцинства*

*КП 33.1, Програма 1: Гарантиране на равен достъп до качествено образование на децата и
учениците от етническите малцинства.*

Училища, участници в проекта:

ОУ “Васил Априлов” с. Хърлец, община Козлодуй

НУ “Д-р Петър Берон” гр. Оряхово

ОУ “Васил Левски” с. Пудрия, община Криводол

ОУ “Св. св. Кирил и Методий” с. Малорад, община Борован

СОУ “Христо Ботев” с. Галиче, община Бяла Слатина

Училищата са единствени в населените места и около 85% от учениците са от ромски произход. Преобладаващата част от родителите на учениците са неграмотни и не отговарят на изискванията за включване в курсове за ограмотяване по Националната програма за ограмотяване на роми. Училищата разполагат с амбициозни и квалифицирани екипи, което спомага за безпроблемното реализиране на проекта.

Цел и задачи:

Една от приоритетните цели на РИО - Враца е ефективната образователна интеграция на децата и учениците от ромското етническо малцинство. Това може да се постигне чрез осигуряване на равни възможности за достъп до качествено образование на ромските деца. Проблем при осъществяване на образователната интеграция е ниската степен на грамотност и квалификация на възрастните роми - родители и близки на учениците. Честата липса на мотивация и отговорно отношение от тяхна страна към обучението на децата им е предпоставка за нередовното посещение на учебни занятия от учениците, което води до отпадане от училище. На тази основа в този проект се оформят следните задачи за изпълнение:

- Идентифициране на основните подходи за привличане на родителите и по-широката общественост като партньори в процесите за образователна интеграция на децата от ромски произход.

- Стимулиране участието на семейството в училищния живот.
- Повишаване грамотността и социалните компетентности на възрастните роми – родители и близки на учениците.
- Развитие на образователния капацитет на училищата за обучения на родители.
- Създаване на атмосфера на толерантност и уважение между ученици, родители, педагози и представители на по - широка общественост от различен етничен произход.

Целева група:

Сформирани са следните групи: за *ограмотяване* - 5 групи по 15 човека (всичко 75 човека); за *тренинги* - по 5 по – активни родители от всяко училище (25 човека). *Педагозите*, активно участващи в проекта са 15. В седмицата „Училището – дом на моето дете” се включват 200 родители и 350 ученици.

Екип:

Галина Евденова (началник на РИО - Враца) - ръководител
 инж. М. Червеняшка - координатор
 Пламенка Ангелова - сътрудник
 Христина Митева - счетоводител

Дейности по проекта:

Изграден е **“Клуб за партньорство”** - в него взимат участие представители от общинската администрация, учители, представители на неправителствени организации, родители и др. Проведени са няколко срещи с теми:

- *“Роля, място и функции на Клуба за артньорство за успешна реализация на проекта”* - след срещата са разкрити полуинтернатни групи; групи за извънурочна, извънкласна и извънучилищна дейност за изучаване на български език и музика; кръжочни форми към Центровете за работа с деца и групи към местните читалища.
- *“Открояване на проблемите при образователна интеграция на учениците от ромски произход и възможностите на клуба за партньорство за разрешаването им”*, на която се дускитират следните фактори за отпадане от училище на децата: неграмотност и ниска социална култура на родителите на застрашени от отпадане ученици; прояви на предрасъдъци и дискриминация; ранно омъжване на ромски девойки; неразбиране от родителите на необходимостта от образование; бедност; нежелание на родителите да работят/невъзможност да си намерят работа.

На *работните срещи* се прави анализ на дейността на клуба и възможностите за продължаване на дейността му. Дискутират се: създаването на условия за достъп до качествено образование на всеки ученик с акцент върху ромските деца – формиране на приобщаваща училищна среда; промяна на стратегиите за учене; включване на родителите като партньори в училищния живот; разкриването на повече СИП и ПИГ в училищата с преобладаващ брой ученици от ромски произход; провеждане на екскурзии, тържества и други изяви на децата от ромски произход; провеждане на Фолк фестивал „Заедно учим и творим”; повишаване на чувствителността на родителите – роми за по – отговорно отношение към образованието на децата им; ограмотяването на неграмотните

родители. Членовете на екипа имат възможност да споделят впечатления и да представят *добри практики* от дейностите си: разговори с родители, които имат за цел да мотивират редовното им участие в курсовете по ограмотяване и осъществяване на контрол за редовно посещение на учебни занятия от децата им; оказване на помощ при намиране на работа - в повечето случаи временна; насърчаване на родителите за поемане на повече отговорности, чрез включването им като преки участници в училищния живот; осигуряване на учебни принадлежности за учениците – тетрадки, блокове, моливи и др.

Курсове за ограмотяване на родители. Групите за ограмотяване са съставени от родители и близки на ученици от училищата, които са с ниска степен на грамотност. Курсовете се водят от начални учители, основно в събота и неделя, като общият месечен брой часове е 50. В дневниците на групите, от учителите са описани разработки на уроци, проведени в курсовете за ограмотяване, които биха могли да се използват и в други форми на ограмотяване на родителите. Проведена е входяща и изходяща диагностика на грамотността на родителите, участвали в курсовете. Във всички групи е отчетен успех при ограмотяване на родителите, както и по - добро отношение на курсистите към обучението на децата им.

Проблем във всички групи се оказва нередовното посещение от страна на родителите в курсовете и искания от тяхна страна да им се заплаща участието в курса. Това води до предприемане на своевременни мерки: провеждане на персонални срещи с родителите и разговори с цел мотивирането им за ограмотяване, подбор на подходящ методически инструментариум по време на занятията и др.

Тренинги с родители с теми *“Философия на образованието без предразсъдъци”* и *“Ролята на семейството за приобщаване и активизиране на ромските деца в образователния процес”*. Очакваните резултати от тях в голяма степен са постигнати:

- Родителите придобиват практически умения за ефективното партньорство между семейството и училището.
- На родителите, участващи в тренинга е осигурена възможност да обменят идеи и личен социален опит за партньорство между семейство и училище.
- Повишени са социалните компетенции на родителите, което мотивира действията им за преодоляване на негативни прояви.
- Родители на ученици от петте училища от целевата група по проекта, които не участват в обученията ще имат възможност да приемстват опита на обучените в тренинга, което ще осигури устойчивост на реализирания от РИО – Враца проект след приключването му.

Обогатяване и озеленяване на училищните дворове - заедно работят училищни екипи от педагози, родители и ученици.

Кръгла маса: проведена в заключение на проекта с тема *“Участието на родителите в процеса на образователна интеграция на децата от ромски произход”*. Участие взимат 35 човека - представители на Клуба за партньорство, родители, директори на училища и учители от училищата от целевата група, медиите,

неправителствени организации, областна и общински администрации. Проведената дискусия засяга няколко аспекта:

- образование без предразсъдъци – граници, мяра, катализатор;
- ролята на семейството за приобщаване на ромските деца в училище;
- педагогът – координатор на сътрудничеството със семейството;
- ролята на обществените институции /областна управа, община, РИОКОЗ, БТ, РЦЗ, АСП/ за ефективна образователна интеграция на учениците от ромски произход.

Резултати:

- Повишена грамотност и социални компетенции на 100 възрастни роми
- Идентифицирани подходи за привличане на родителите и по-широката общественост като партньори в процесите образователна интеграция.
- Стимулирано включването на семейството в живота на училището - придобити практически умения чрез участие в тренинги и предаването на тези умения на представители на родителската общност. Приложен е един от механизмите за превенция на риска от отпадане от училище на ученици – роми;
- Създадена привлекателна среда чрез обогатяване и озеленяване на дворните пространства /построени беседки за провеждане на урочни и извънурочни дейности, оформени цветни лехи и места за отдих/, съвместния труд на ученици, родители и педагози прави всички по - отговорни в опазването и съхраняването на базата.
- Повишена професионална компетентност на педагогическите кадри от област Враца по отношение на образователната интеграция на децата от етническите малцинства.
- Създадените продукти, гарантират устойчивостта на проекта след неговото реализиране: Клуб за партньорство, обучителен пакет за ограмотяване на възрастни, обучителни пакети за тренинги с родители, насочени към повишаване на социалните компетенции на възрастните.

Развитието на проектната дейност спомага за реализация на ефективна образователна интеграция. В рамките на този проект много ясно личи, че обединяването на усилията на всички институции е сигурен лост за постигането на напредък в образователната интеграция. На преден план излиза нуждата от подпомагане и координиране на съвместни дейности, с фокус върху ромите, на всички институции. Тук използваните методите за практическо реализиране на дейностите по проекта са иновативни и показват как мобилизираните общи усилия на работния екип и целевата група превръщат един проект в реалност. Методологията по изпълнение на дейностите се базира на интерактивния принцип на комуникация, което осигурява възможност всеки член от целевата група да се чувства значим и равен, което стои в основата на интеграцията по принцип.